

11705

311

№ 63

P_K59A_006034

18. IX. 1907 г.

Берлин

Ах, миличка Нелли,

Какво щях да сторя аз, каква глупост направих! Зех, ~~от~~ та изпратих на г. Лазаров заявление, че искам да се връщам!, Ей, че идиотщина! Ти дано си зела вече назад заявлението ми, както ти и телеграфирах в неделя. Ако ли то вече е тръгнало по канал и е достигнало министерството, помъчи се чрез вуйчо, той ще каже да ми се възвърне заявлението и те ще го послушат. Няма зорлан да ме доведат в София, я?! Сега, даже и насила да искат, пак не се връщам. Чак, когато ти изпратих писмото, в което ти пишах, че ще се върна, през ноемврий, че съм пратил министеру и заявление, тогава, като ме нападна един ужас, една мъка, станах нервозен до невъзможност и се разкайвах, че съм постъпил тъй глупаво.

Но дано сичко това се свърши благополучно. Дано тази "тревога" се свърши като секи кьор-фисек. Ако искаш пък да знаеш дълбоките причини на тази ми постъпка, то са от една страна туй, че тук не мога да посещавам репетициите, а от друга, страна, твоите писма напоследък, пълни с шревоги, кльки и други неспокойни известия. Аз като си обрисовах твоето нещастно положение между ония гладници в театъра, ония змии усойници, които са готови с капка вода да ни удавят, като видях, че ти там в нея самотия ще бъдеш в ужасно отчаяно положение, реших да туря край на командировката си. Но ти, да те похваля, си била пак много куражлия. Това неведнъж си доказала, но и този път просто ме очудваш. Само когато ти ми писа и ме посъветва да не се връщам, сам, когато чух твоите искрени и сърдечни думи и насърчения, аз се изпълних от сила, кураж и се видях тъй силен, че мога да изшрая цяла година да сме разделени и то в името на на-

шето бъдеще, за полза на нашата работа. Ти не си тъй слаба жена, както се мислиш, миличка, ти си даже много силна. За днешния свят ти си героиня със сичките благородни и добри пориви. Пък аз, колкото и да имам силна воля и желание да се усъвършенствувам, щом не ми върви в семейно отношение, аз съм загубен човек. Ето защо ний трябва да се обичаме, да се уважаваме и винаги да се слушаме. Аз се мъча, мъча се много да правя последното: да те слушам, особено във важни моменти. Колкото мога. Дано тази малка гърълтия стане причина щото в близко бъдеще управлението на театра се сети и ми увеличи заплатата. Но за това друг път ще ти пиша. Сега ти желая грамаден успех в М. С. Ж. Желая да те видя победителка на дело, с отворено чело. Ако пък дип не се харесаш на нашите клепоухи "критикари" - наплевать! Ти гледай сама в себе си, дали си доволна или не! Ти, която едвам вчера стъпи на сцената. Чакай да видим де! Има още много, много години напред за теб и за мен. Стига да сме живи и здрави - ней ще земеи своето. Аз мисля да работя отсега нататък. От сега нататък смятам да се издигаме двама. Туй което имаме досега, то е ученическо - сега, когато сериозно се хфанем ръка за ръка, че да видим: кой ще е този, който ще може да разкъса нашите ръце, кой ще ги раздели!!

Аз вярвам също, че ний с теб сме осъдени от провидението да бъдем нещо повече, да играем важна роля в нашето театрално дело, но като си помисля, че нямам нужното търпение! Ах, това търпение! То е богатство! А пък аз почти го нямам! Но, нека поне животът ни научи на това.

Вчера вярвам да си ми писала писмо за играта в М. С. Ж. Чакам с голямо нетърпение това писмо.

От писмата ти разбирам, че Киров, другаря на Чавдаров, го няма в София. Жално, Той, ако е "нещо" би могъл много да помогне

на деџото. Ами виџ не сте избрали "своџ" човек в Артистическия съвет? ~~Иџ~~ Вчера доџде у дома един г. Панайот Станчев, варненец, дошел тук да учи механика. Уџ щели сте нещо да ми изпращате с него, пък и той не знае, защо не сте могли. Та, той ми разпраща, че не сте си избрали представител в съвета, защо? Пращай ми по-често вестници: сряда и неделя. Но недейми праща този глупав Дневник. По бџх желал да получа Ден и Гражданин, даже Радевата Поща, отколкото Б. Трибуна и Дневник. Ама ще речеш, ~~иџиџ~~ той е 5 стотинки, и другите вестници са се по гологан. Да, но затова ти можеш по малко число бройове да ми пращаш, особено когато има нещо за театра. Какво стана с Кирчовата "частна" работа? 15 септември мина. Ха, като писах тази последна дума /мина/, доџде ми на ума за Мина, т.е. госпожа... госпожа, коя госпожа беше? Забравих я! Тя, какво прави, как живее, виждате ли се. Този господин П.Станчев ми донесе брошурата на Михайлов - Стоян по въпроса за бџлг. народна опера. Прочетох я от край до край. Направи ми силно впечатление с туй, че "противниците" на операта са хора ужасно злџбни, мотивите им са абсолютно неоснователни и инсинуациите им срещу един такџв артист, какџвто е Михайлов - Стоян - са подли. У нас трябва да се основе опера. Време е вече бџлгарина да се интересува повече от туй, какво нещо е театџра, а чрез сериозната опера, но не оперетка, ще може нашето общество на тџлпи, на тџлпи да се привлича в театра. Ще доџдат в театра и хора, които не са стџпвали и мисля, положително мисля, че по този начин у нашия обществен човек ще се развива от две страни: драмата и оперетката - желанието да посещава по-често театра и в последствие той да му стане необходимост. Отначало блясъкџт, новизната и главно музиката - ще бџдат причини, които ще привличат зрителите повече в операта. Но затуй пък -

дълг е на драмата да може да се издига постепенно на такава висота, щото със своята новизна, дълбочина и художествена постановка да възбужда постоянно интерес у публиката. По този начин и драмата ще напредне, а не че тя ще остане назад и ще отстъпи място, ще бъде затъмнена от операта, както говорят противниците. Не е верно! Драмата има такъв блясък, такъв неизчерпаем източник от огън и жизнени сили, та стига тя да се тури в чисти и здраво подложени релси и тя ще върви и ще увлича след себе си и оперните и драматическите любители.

Такова е отчасти моето мнение върху този въпрос. Шмаховци и други около него се боят от операта, боят се, може би, от самия Михайлов - Стоян, защото той е сила, величина, значи ако стане операта, понеже Шмаха има претенциите да бъде и оперен режисьор, то тия двама големци сичкото си време ще прекарват в ежби. Ето защо не им е по гайдата на Шмаха и на неговите сподвижници, въвеждането в Народния театър един истински артист, дълго практикувал и да дело доказал, че е художник. Толкоз повече, че той е чист - чистичък българин. Че ний трябва да се радваме, че ний трябва сички да застанем под неговото знаме и да му спомогнем именно той да остане за директор на целия театър, а не разни продажни и пълди чехи и хървати. Ако ни бъде човек и ако вреди на някого, то той поне да е българин. Защо се чужденци да ни яхат. Ако ни яха, т.е. ако ни тълче някой, то нека бъде поне българин, тогас не е тъй обидно. Така ще бъде и със секи човек - артист, българин, когато един ден дойде ред да се избира за директор - на мястото на Шмаха. Никой няма да иска да признае никого от колегите си и тогава ще настане истинския хаос в Народния театър.

Но това да оставим засега. То е дело на близкото бъдеще...

Бях снощи на Хеда Таблер. Тази пиеса, може да се каже, я изучих на пръсти. Когато се играе някога на нашата сцена, сегашните знания много ще ми помогнат. Гледах оня ден в Кралския театър "Смъртта на Валенщайн" - др. от Шилер. Главната роля игра Матковски. Той е истински артист. Но артистите, въобще, поставката на всяка пиеса и сички подробности в Кралския театър най-добри от сички частни. Нито Дойчес, нито Лесинг театър може да се похвали, че има и по качество и по количество по-добри артисти и по-вярна обстановка.

Твоята мисъл да ида в Москва и в Париж е гениална. Аз постоянно мисля за това и в идущото си затвор. писмо ще споделя мисли с теб върху възможното изпълнение на този план. Действително чудесно ще бъде, ако мога и тук и там да посетя. След туй вече остава само Италия да се види. Аз ще трябва да прекъсна писмото си, миличка. Бързам да ида в Кралския театър, ще гледам "Много шум за нищо" - ком. от Шекспир, затова пак те поздравявам с успех в М.С.Ж. Желая ти лаври, ръкопляскания и нравствено удовлетворение.

Горещо те целувам хиляди пъти по розовата уста. Моето мило, моето красиво момиче, сладкото ми съпруженце!

Цалуни Оличка и я пази от тифус. Винаги преварена вода да и давате. Пък и вий сички в къщи само такава вода да пиете - пазете се.

Кой е новият квартирант, как му е името и т.н.

Какво стана с конкурса и въобще... пиши ми новини.

Вечно твой любящ Нася

18.IX.1907 г.

Берлин